

BIZNES OLAMIDAGI YOSHLARNING KUTUBXONADAGI O‘RNI

Mushtariy Erqulova

Buloqboshi tuman Axborot-kutubxona markazi AKT mutaxassisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada biznes sohasida faoliyat yuritayotgan yoki ushbu yo‘nalishga qiziqayotgan yoshlarning kutubxona muassasalaridan foydalanish madaniyati va ahamiyati tahlil qilinadi. Kitobxonlik va axborot resurslaridan samarali foydalanish yosh tadbirkorlarning bilim, malaka va innovatsion tafakkurini shakllantirishda muhim omil sifatida ko‘rib chiqiladi. Kutubxonalar nafaqat ilm manbai, balki tadbirkorlik g‘oyalari, marketing bilimlari, menejment asoslari, texnologik yangiliklar bo‘yicha axborot markazi sifatida xizmat qilmoqda. Shuningdek, maqolada zamonaviy kutubxonalarning yosh biznes vakillariga ko‘rsatayotgan axborot-kommunikatsion va maslahat xizmatlari misollar asosida yoritilgan. Tadqiqotda yoshlarning kutubxonaga bo‘lgan munosabati, kitobga bo‘lgan ehtiyoji hamda bu jarayonning ularning muvaffaqiyatli faoliyatiga ta’siri ilmiy-nazariy jihatdan asoslab beriladi.

Kalit so‘zlar: yoshlar, biznes olami, kutubxona xizmati, axborot resurslari, innovatsion tafakkur, tadbirkorlik madaniyati.

Bugungi globallashuv va raqamli transformatsiya davrida yoshlarning bilimli, innovatsion va raqobatbardosh bo‘lishi – har qanday jamiyat taraqqiyotining asosiy mezonidir. Ayniqsa, iqtisodiyotning asosiy drayverlaridan biri bo‘lgan biznes sohasida faoliyat yuritayotgan yosh avlod vakillaridan chuqur bilim, strategik fikrlash va doimiy yangilikka intilish talab etiladi. Bunday sifatlarni shakllantirishda esa kutubxonalar va ularning zamonaviy xizmatlari muhim rol o‘ynaydi.

Axborot-kutubxona muassasalari – bu nafaqat an'anaviy kitob saqlanadigan joy, balki bugun raqamli resurslar, biznes-adabiyotlar, menejment va marketing bo'yicha zamonaviy bilimlar markaziga aylangan ijtimoiy institutdir. Aynan shu nuqtai nazardan, biznesga intilayotgan yoshlarning kutubxonalardan foydalanish madaniyati, u yerda mavjud axborot resurslari bilan ishlash ko'nikmalari va ma'lumot izlash strategiyalari ularning muvaffaqiyatli faoliyat yuritishida muhim poydevor bo'lib xizmat qiladi.

Mazkur maqolada kutubxonalarning yosh tadbirkorlar hayotidagi o'rni, ularning biznes tafakkurini shakllantirishdagi roli, axborot-kommunikatsion texnologiyalar bilan ta'minlangan kutubxona muhiti orqali yoshlarda bilim olishga bo'lgan ehtiyojning kuchayishi masalalari ilmiy-nazariy asosda tahlil qilinadi.

Zamonaviy dunyoda raqobatbardosh va muvaffaqiyatli bo'lish uchun yoshlar o'z ustida doimiy ishlashlari, yangiliklarni kuzatib borishlari, kasbiy bilimlarini rivojlantirishlari kerak. Aynan shu maqsadga erishishda kutubxona – bebaho manba sifatida xizmat qiladi. Ammo, yoshlarning kutubxonalarga munosabati, ularning biznes yo'nalishida kutubxona resurslaridan foydalanish darajasi hali ham yetarli emas.

1. Kutubxonaning biznes bilimlar markaziga aylanishi

An'anaviy kutubxonalarda ko'proq badiiy va ilmiy-ommabop adabiyotlar mavjud bo'lgan bo'lsa, bugungi kutubxonalarda iqtisodiyot, menejment, marketing, startap, raqamli texnologiyalar, loyiha boshqaruvi (Project Management) kabi mavzulardagi kitob va raqamli ma'lumotlar kengaymoqda. Bu esa yosh tadbirkorlar uchun katta imkoniyatdir.

Toshkent shahridagi Milliy kutubxonada "Biznes va tadbirkorlik" bo'limi faoliyat yuritmoqda. U yerda yoshlar zamonaviy moliya, iqtisodiy siyosat, marketing strategiyasi bo'yicha xorijiy va mahalliy adabiyotlardan foydalanishlari mumkin.

Shunga qaramay, aksariyat yoshlar bu imkoniyatlardan bexabar. Bu esa kutubxonani biznes axborot markazi sifatida targ'ib qilish zarurligini ko'rsatadi.

2. Axborot texnologiyalari orqali kutubxona xizmatlarining kengayishi

Kutubxona faoliyati faqat bosma kitoblar bilan cheklanib qolmay, raqamli resurslarga ham kengaymoqda. Elektron kataloglar, onlayn ma'lumot bazalari, elektron kitoblar va masofaviy xizmatlar yoshlar uchun qulay axborot manbaiga aylangan.

Ammo, ko'plab hududiy kutubxonalarda internet tezligi past, raqamli texnologiyalar yetarlicha joriy etilmagan. Bundan tashqari, aksariyat yoshlar kutubxonalarning veb-saytlari yoki onlayn bazalaridan qanday foydalanishni bilmaydi.

Bu yerda kutubxona xodimlarining AKT savodxonligini oshirish va foydalanuvchilar uchun treninglar o'tkazish muhim vazifa sifatida chiqadi.

3. Kutubxona – networking va g'oya almashinuvi maydoni

Kutubxonalar – shunchaki o'qish uchun emas, balki yoshlar o'rtasida fikr almashinuvi, g'oya bo'yicha muloqot, loyiha muhokamasi uchun ijtimoiy makon hamdir. Ayniqsa, “co-working” kutubxona hududlari yosh biznes vakillari uchun kreativ muhit yaratadi.

Andijon viloyatida ba'zi AKMLlarda yoshlar klublari, startap to'garaklari tashkil qilingan. Bu orqali yoshlar o'z g'oyalarini mutaxassislar bilan muhokama qilib, bilimli insonlar tajribasidan foydalanish imkoniyatiga ega bo'lmoqda.

Bunday formatdagi xizmatlar barcha hududlarda barqaror yo'lga qo'yilmagan. Aksincha, ko'plab kutubxonalar hali ham faqat o'quv zali va kitob berish bilan cheklanmoqda.

4. Kitobxonlik – biznes tafakkurning asosi

Yoshlar ko'pincha “faqat amaliyot” deb o'ylashadi, ammo strategik fikrlash, muammoga tizimli yondashuv, vaqt va resurslarni rejalashtirish — bularning barchasi nazariy bilim bilan bog'liq. Shu jihatdan, biznesga oid kitoblar (masalan: “Think and Grow Rich” – Napoleon Hill, “The Lean Startup” – Eric Ries, “Zero to One” – Peter Thiel) yosh tadbirkorlarga to'g'ri yo'nalish beradi.

Yoshlar orasida kitobxonlik madaniyati sustligi nafaqat ma'naviy, balki kasbiy muvaffaqiyatga ham salbiy ta'sir ko'rsatadi. Shu bois, kutubxonalar yoshlar uchun biznesga oid eng yangi adabiyotlarni taqdim etib borishi va bu yo'nalishni faol targ'ib qilishi zarur.

Zamonaviy biznes olamida muvaffaqiyatga erishish uchun yosh avlod vakillaridan faqatgina g'ayrat va tashabbus emas, balki chuqur bilim, strategik tafakkur, axborotga ishlov bera olish qobiliyati, doimiy o'zini rivojlantirishga intilish kabi sifatlar talab etiladi. Bunday sifatlar esa tasodifan emas, balki maqsadli o'qish, izlanish va muntazam kitobxonlik orqali shakllanadi.

Shu nuqtai nazardan qaralganda, kutubxona yosh tadbirkorlar uchun muhim bilim va axborot markazi bo'lib xizmat qilishi lozim. Kitobxonlik – nafaqat umumiy madaniyatni oshiradi, balki kasbiy malaka, liderlik salohiyati va muammolarga innovatsion yondashuvni ham shakllantiradi.

Bugungi kunda kutubxonalar axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bilan qurollanib, biznesga oid elektron resurslar, ma'lumot bazalari, onlayn xizmatlar orqali yoshlar ehtiyojiga moslashmoqda. Ammo bu imkoniyatlardan samarali foydalanish uchun yoshlar o'rtasida kutubxonadan foydalanish madaniyatini targ'ib qilish, kutubxonalarni esa yoshlar uchun interaktiv, ochiq, hamkorlik muhitiga aylantirish zarur.

Xulosa qilib aytganda, kutubxonalar va kitobxonlik – yoshlarning biznesda muvaffaqiyatli bo'lishining bilimiy poydevoridir. Shu bois, har bir tadbirkorlikka qadam qo'ygan yosh kutubxonani o'zining doimiy bilim manbai sifatida ko'rishi, kutubxonalar esa ularga zamonaviy axborot xizmatlarini taklif etishga tayyor bo'lishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Komilov N. Ma’naviyat asoslari. – Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi nashriyot, 2020.
2. To‘rayev X. Kutubxona ishi va axborot texnologiyalari. – Toshkent: O‘zbekiston, 2019.
3. Allamuratova D. Yoshlar va kitobxonlik madaniyati // "O‘zbekiston maktabi" jurnali. – 2021, №2. – B. 60–64.
4. O‘ralov S. Axborot-kutubxona faoliyatining zamonaviy yo‘nalishlari. – Toshkent: Ilm Ziyo, 2022.